

FÖRENINGEN STIFTELSE I SAMVERKAN

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt

Ju2022/02004

Per e-post till:
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L1@regeringskansliet.se

Inkomstskatterapporter och några redovisningsfrågor, SOU 2022:29

Föreningen Stiftelser i Samverkan (SiS) har beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Inkomstskatterapporter och några redovisningsfrågor (SOU 2022:29). SiS har valt att yttra oss enbart över de förslag som berör stiftelser.

I analysen av konsekvenserna för stiftelser hänvisar betänkandet till att det enligt SCB finns cirka 4 400 stiftelser. Stiftelser ska enligt stiftelselagen vara registrerade i Länsstyrelsens stiftelseregister och i dagsläget finns det cirka 19 000 stiftelser i registret.

En modernare koncerndefinition

SiS avstyrker förslaget till en ny koncerndefinition då vi anser att konsekvenserna inte är tillräckligt utredda. I betänkandet identifieras inga beaktansvärda konsekvenser för stiftelser. Det förhållandet torde bero på att ingen särskild konsekvensanalys synes ha genomförts.

Ett genomförande av betänkandets förslag till ny koncerndefinition löper stor risk att ha skadliga konsekvenser i flera hänseenden samtidigt som de skäl som talar för att göra ändringen är jämförelsevis svaga. Till grund för bedömningen av betänkandets förslag till ny koncerndefinition saknar SiS en utförlig analys av och redogörelse för hur begreppet "bestämmande inflytande" definieras. Begreppet behöver tydliggöras och definieras ytterligare för att säkerställas. Betänkandet identifierar visserligen de rättsområden som berörs av den föreslagna ändringen och för vissa resonemang därom. Några välunderbyggda slutsatser dras emellertid inte och i flera hänseenden saknas reell problematisering. Betänkandet underskattar i själva verket allvarligt de svåröverblickbara konsekvenserna av en ändring av koncerndefinitionen på bred front.

Betänkandet fastställer att en stiftelse inte kan vara ett dotterföretag då det inte går att äga en stiftelse. Om en ändrad koncerndefinition i enlighet med betänkandet införs föreslår vi att stiftelselagen kompletteras med information om att en svensk stiftelse inte uppfyller definitionen på att vara ett dotterföretag.

Betänkandet uppmärksammar inte att det idag finns åtskilliga stiftelser som inte omfattas av full tillsyn och där donatorns vilja på goda grunder kan ha varit att skapa en stiftelse som inte uppfyller

FÖRENINGEN STIFTELSE I SAMVERKAN

förutsättningarna för att stå under tillsyn. Om en sådan stiftelse skulle behöva konsolidera ett företag som i dag inte anses vara ett koncernföretag, kan den av donatorn avsedda ordningen ställas på ända utan någon identifierbar motsvarande nytta och leda till kostnader som tas från stiftelsekapitalet.

I betänkandet anförs explicit, tvärtemot hur frågan bedömts i flera tidigare lagstiftnings-ärenden, att även "faktiskt utövat inflytande" och "praktisk majoritet" skulle kunna grunda koncernförhållande. Detta är en fråga av stor praktisk betydelse, särskilt mot bakgrund av ägarstrukturen i de svenska börsbolagen och särskilt som den föreslagna ändringen avses ges genomslag även i bland annat associationsrättsliga och regulatoriska hänseenden. Frågan har i tidigare sammanhang varit uppe för överväganden men har i samtliga fall befunnits förenad med betydande praktiska olägenheter att införa.

Några övertygande skäl till hur praktisk majoritet ska kunna grunda ett koncernförhållande anförs inte i betänkandet. Betänkande kommer, på oklar grund, till slutsatsen att frågan saknar praktisk betydelse. Ett stort antal svenska börsföretag, med ett mycket betydande sammanlagt börsvärde, har en (eller i enstaka fall flera) kontrollägare med cirka 30 procent av röstetalet eller mer. Reglerna om budplikt (se 3 kap. lagen om offentliga uppköpserbudanden på aktiemarknaden) utgår från antagandet att 30 procent av röstetalet i ett börsföretag innebär att ägaren har kontroll över börsföretaget.

För berörda företag och deras ägare blir förutsebarheten och kontinuiteten lidande. Det kan med betänkandets förslag bli närmast slumpmässigt, och varierande från dag till annan, om koncernförhållande föreligger eller inte, vilket påverkar tillämpligheten av såväl koncernredovisningsreglerna som ett stort antal andra lagar, inklusive aktiebolagslagen, lagen om ekonomiska föreningar och stiftelselagen.

Ny uppställningsform för eget kapital för Övriga företag

SiS tillstyrker förslaget att införa en ny uppställningsform i balansräkningen för eget kapital i stiftelser, ideella föreningar med flera med följande kommentarer.

Enligt betänkandet ska uppställningen ha en flexibel utformning för att möjliggöra en anpassning till olika stiftelseformers behov av olika poster under eget kapital. I en s.k. avkastningsstiftelse finns en praxis sedan länge att göra en uppdelning i bundet och fritt eget kapital utifrån vilket kapital som är möjligt för stiftelsen att nyttja för sitt ändamål. En förutsättning för att kunna tillämpa den föreslagna uppställningen i balansräkningen är att stiftelser vilka behöver dela upp sitt kapital i bundet och eget kapital kan göra det i balansräkningen. Vi ser gärna att detta klarläggs för att undvika missförstånd.

Betänkandet föreslår att stiftelser med flera ska specificera förändringarna i eget kapital jämfört med föregående års balansräkning i förvaltningsberättelsen eller i egen räkning. Flertalet stiftelser tillämpar i dagsläget Bokföringsnämndens regelverk Årsredovisning i mindre företag (K2).

Uppställningen av eget kapital i balansräkningen enligt K2 är mer detaljerad än den som föreslås i betänkande. Stiftelser kompletterar ofta uppställningen i balansräkningen med ytterligare

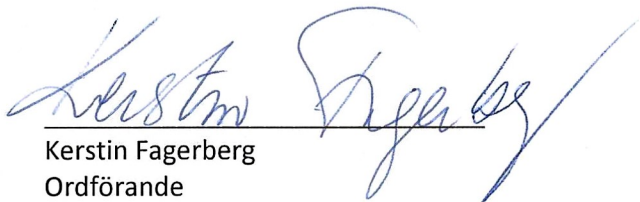

FÖRENINGEN STIFTELSE I SAMVERKAN

specifikation i not. I en s.k. avkastningsstiftelse kan det till exempel finnas behov att redogöra för olika överföringar mellan bundet och fritt eget kapital (kapitalavsättningar, realisationsresultat, nedskrivningar) och att inom fritt eget kapital specificera beviljade och återförda bidrag. Att komplettera förvaltningsberättelsen med denna information kommer vara utrymmeskrävande och för många stiftelser även innebära ett merarbete då stiftelser ofta upprättar förvaltningsberättelsen respektive övriga rapporter i årsredovisningen i olika programvaror (t.ex. Word respektive Excel). Specifikationen av förändringarna i eget kapital kan enligt utredningen i stället lämnas i egen räkning vilket innebär att årsredovisningen utökas med en ytterligare en sida. SiS föreslår att det ska vara möjligt för stiftelser att lämna specifikationen av förändringarna i eget kapital i förvaltningsberättelsen, egen räkning eller i not.

Stockholm den 20 september 2022

För styrelsen för Föreningen Stiftelser i Samverkan

Kerstin Fagerberg
Ordförande